

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Bloemendaal
T.a.v.
Postbus 201
2050 AE OVERVEEN

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer

Onze referentie
1472564

Datum 29 januari 2024
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam
Adres Busken Huetlaan 6
Postcode/plaats 2061EA Bloemendaal
Gemeente/provincie Bloemendaal; Noord-Holland;
Monumentnummer 531003

Geacht college,

Op 5 december 2023 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.
Daaraan verbind ik het volgende voorschrift:

- Dat de tennisbaan op de huidige plaats behouden blijft.

In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.

Het plan

Aan u wordt een omgevingsvergunning gevraagd voor de restauratie en het wijzigingen op onderdelen van de historische tuin- en parkaanleg van Landgoed De Beek. De tuin- en parkdelen rond het huis en rond het koetshuis worden weer met elkaar verbonden. De locatie van de tennisbaan wordt verplaatst, zodat de huidige locatie bij de parkaanleg wordt betrokken. Verder worden enkele oevers aangepast, bruggen vervangen en paden verwijderd, verlegd dan wel nieuw aangebracht. Op enkele locaties worden eyecatchers in de vorm van tuinbeelden, een prieel, steppingstones of bloemrijke oevers aangelegd.

De plannen hebben alleen invloed op de historische tuin- en parkaanleg (RM: 531004), als onderdeel van het complex historische buitenplaats, met complexnummer 531001. De overige onderdelen worden de planvorming niet geraakt.

Motivering

De geschiedenis van landgoed De Beek gaat terug tot het tweede kwart van de 17^e eeuw toen twee zwagers diverse gronden verwierven die later tezamen de oude kern van 'De Beek' vormden. Weilanden en duingronden werden destijds aangekocht en vervolgens deels herschapen in tuinen en parken in de voor die tijd heersende tuinstijl. Eerst in een geometrische stijl, later (vanaf ca. 1775) in de landschapstijl. Rond 1840 krijgt de buitenplaats een aanmerkelijk ander aanzicht. Enerzijds door de verwerving van nieuwe gronden in het noorden en anderzijds door het ontwerp van J.D. Zocher, waardoor, in opdracht van eigenaar F. Taunay, De Beek voor het eerst in een integraal ontworpen aanleg krijgt, waarbij de nieuwe 'Zocher-vijver' het meest in het oog springt. Halverwege de 19^e eeuw valt de buitenplaats uiteen door verkoop en splitsing. Rond 1882 kent de buitenplaats weer bijna de omvang van rond 1851. In deze periode veranderde de aanleg aanzienlijk. Onder andere door demping van de Zocher-vijver en sloop van het oude herenhuis. Voor de nieuwe tuin- en parkaanleg werd de tuinarchitect Leonard Springer (1855-1940) aangetrokken. Het ontwerp van Springer uit 1883-1884 kent als ondergrond de toenmalig bestaande situatie. Daar overheen is het ontwerp voor de nieuwe aanleg getekend. In 1902 werden de oude tuingebouwen bij de moestuin afgebroken en verrezen een koetshuis en woning onder één kap en een nieuwe bergplaats volgens Springers ontwerp. 1937 verrees er (opnieuw) een nieuw hoofdhuis, en werd de aansluitende tuininrichting daarop afgestemd en gewijzigd.

De historie van de park- en tuinaanleg van De Beek wordt gekenmerkt door talrijke, ingrijpende wijzigingen. Zo is het hoofdhuis de afgelopen eeuwen meermaals gesloopt en herbouwd, op verschillende plekken en met wisselende oriëntaties. Meest ingrijpend zijn wellicht de plannen die Leonard Springer in de jaren '90 van de 19^e eeuw ontwierp en realiseerde, door de oriëntatie, als gevolg van de nieuwbouw van het huis, van oost naar west, richting de duinen om te keren. Dit betekende dat Springer een aanzienlijke verandering aanbracht in de aanleg van Zocher.

In het laatste kwart van de 20^e eeuw en begin 21^e eeuw worden nog diverse wijzigingen doorgevoerd, zoals een nieuwe vijverlob, de gebouwtjes bij de tennisbaan, het dierenverblijf, moestuin en appelboomgaard de 'driehoek van bomen' op de oostelijke weilanden. De afsplitsing in 2007 van het terreindeel met tennisbaan, koetshuis en tuinmanswoning en het oostelijke bosje veroorzaakte dat rondlopende paden en wandelingen verbroken werden. In 2010 werd de historische tuin- en parkaanleg als rijksmonument beschermd als onderdeel van de historische buitenplaats De Beek.

Aan de park- en tuinaanleg behorend tot de historische buitenplaats De Beek wordt een hoge waarde toegekend op gebied ouderdom, tuinhistorie, gebruikshistorie, ensemble en beleving. De aanleg is met name van belang als voorbeeld van de hand van Jan David Zocher waar over heen een park naar ontwerp van Leonard Springer is gelegd. Het is daarmee tevens een gaaf bewaard voorbeeld uit het oeuvre van tuinarchitect Leonard Springer.

De voorgestelde ingrepen zijn talrijk, omvangrijk en divers. Toch blijft op hoofdlijnen de beschermde tuinaanleg, zoals door Springer ontwerpen goed behouden en wordt deze op belangrijke punten hersteld dan wel versterkt. In ruimtelijke zin is de verplaatsing van de tennisbaan de meest ingrijpende wijziging. De tennisbaan ligt momenteel op de plek van de voormalige moestuin. Dat komt bij buitenplaatsen vaker voor en is geen onlogische plek. De grond is er ook al voor aangepast. Omdat vorm en omvang overeenkomen blijft hierdoor de tuin historie afleesbaar. De moestuin met broeierij en boomgaard lag in de 19de eeuw al op de huidige plek. Springer heeft deze elementen ook gerespecteerd in zijn aanleg.

De nieuwe locatie van de tennisbaan is gesitueerd op de locatie van de blekerijen waaraan de buitenplaats zijn naam ontleent. Dit is een laag gelegen en nat terrein. De aanleg van een tennisbaan vraagt om een droge locatie. De aanleg zou dan ook niet zonder veel aanvoer van grond, ophoging en of andere kunstgrepen gepaard kunnen gaan. Dit gaat de tuinaanleg schaden tijdens de aanleg en is in tegenspraak met de ontwikkelingsgeschiedenis en ondergrond. Bovendien wordt hierdoor de waterbuffering van het schone beekwater op het terrein verkleint. Zowel de werkzaamheden, als het resultaat en de ophoging, zullen de tuinaanleg schaden. Gegevens over de aanleg van de nieuwe tennisbaan en het nieuwe tuinhuis ontbreken bovendien. Op dit onderdeel adviseer ik daarom negatief.

(Het merendeel van) de overige boogde ingrepen dragen daarentegen bij aan de versterking van de kwaliteit en herkenbaarheid van de landschappelijke tuinaanleg en/of raakt onderdelen waarvan de afzonderlijke waarde niet uitzonderlijk hoog is, zoals het vervangen van enkele bruggen. Sommige wandelpaden en verhardingen worden hersteld waar deze sleets zijn geworden, zichtlijnen worden hersteld waar deze dicht zijn gegroeid, de inrichting en daarmee beleving en afwisseling in de aanleg wordt verrijkt met zogenaamde eyecatchers. Ingrepen uit het verleden die niet passend zijn binnen de beschermde aanleg, zoals enkele bomen, paden en bijvoorbeeld de aangeplante driehoek in de parkweide, worden verwijderd, dan wel verbeterd.

Alles overziend kan gesproken worden van een omvangrijk plan, dat tegemoet komt aan de wensen van de eigenaar en de cultuurhistorische waarden van de aanleg respecteert dan wel versterkt. Vanuit cultuurhistorie bestaan dan ook alleen bezwaren ten aanzien van de verplaatsing van de tennisbaan. Ik adviseer u de aan u gevraagde omgevingsvergunning te verlenen wanneer kan worden ingestemd met behoud van de tennisbaan op de huidige locatie.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Onze referentie

1472564

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,